

Úspěch němčinářů v soutěži WocaBee

Ivana Kopečková

Autoři:

- Mgr. Jitka Benešová
- Ing. Petr Hlávka
- Mgr. Dana Horvátová
- Mgr. Ivana Kopečková
- Mgr. Štěpán Pavlík
- Mgr. Lenka Slavíková
- Ing. P. Vlček
- Ing. J. Gruber
- Karolína Bendová
- Olga Rebová

Naše škola opět dosáhla v jazykovém šampionátu WocaBee skvělých výsledků! Do soutěže organizované pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR se tentokrát zapojily čtyři němčinářské týmy.

Všichni jejich členové museli každý den pravidelně procvičovat slovní zásobu v aplikaci WocaBee, aby získali potřebné body a udrželi si tempo. Opakovali slova v různých typech cvičení, jako jsou diktáty, rychlé testy či překladové úlohy. Kromě toho trénovali také výslovnost a mluvení pomocí AI, která jim dávala okamžitou zpětnou vazbu. Do aplikace se vraceli i mimo vyučování, protože věděli, že právě pravidelnost je klíčem k úspěchu.

Velkou roli sehrál také týmový duch – v týmech se vzájemně motivovali, sdíleli své výsledky a povzbuzovali se. Díky kombinaci vytrvalosti, disciplíny a podpory spolužáků dosáhli těchto výsledků:

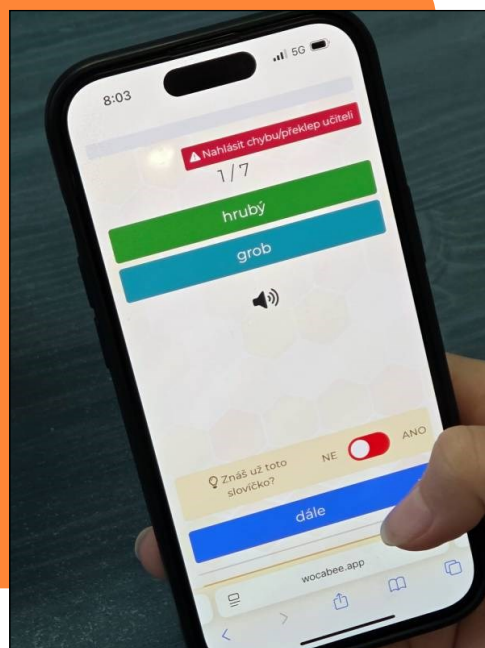
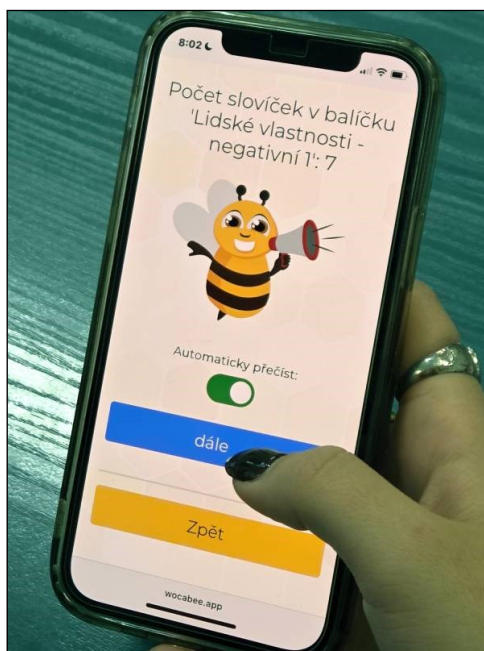
Tým 3VS získal 2. místo a postupuje do krajského kola – blahopřejeme všem za úžasnou práci!

Tým 2PLTa si vybojoval skvělé 5. místo, 1EPa obsadil solidní 7. příčku a 2PLHa se umístil na 12. pozici. Všem patří velké poděkování za jejich nasazení a aktivní účast.

Díky skvělému výsledku 3VS postupujeme dál – do krajského kola! Odtud je cesta přes další fáze soutěže až k celostátnímu či mezinárodnímu finále. Všem zapojeným žákům patří velký dík – právě taková iniciativa podporuje nejen jazykové kompetence, ale i týmového ducha a zdravou soutěživost.

Uvnitř tohoto vydání:

Úspěch němčinářů v soutěži WocaBee	1
Volejbalistky vybojovaly skvělé 2. místo...	2
Soutěž ROBO 2025	2
Exkurze do Drážďan a do automobilky	3
Za válečnými hrdiny	4
Exkurze třídy 2PLH do mateřské školy	5
Nápěv života	6
Kurz první pomoci s Českým červeným křížem	7
Minulost techniky...	7
Vzdělávací akce EU –	9
Favoritem přes Bosnu a Hercegovinu a Chorvatsko pod Triglav 3.	12

Volejbalistky vybojovaly skvělé 2. místo v okresním kole

Lenka Slavíková

Ve čtvrtek 9. října 2025 se v Městské sportovní hale Lokomotiva konalo okresní kolo ve volejbale středních škol dívek. Turnaje se zúčastnilo celkem 12 týmů, které mezi sebou bojovaly o postup do krajského kola.

Naše děvčata předvedla skvělý výkon už v základní skupině, kde vyhrála všechny své zápasy a s přehledem obsadila 1. místo. Tím si zajistila postup do finálové skupiny o 1.–3. místo. Tam narazila na silné soupeřky ze SPŠ stavební a Obchodní akademie. Díky vítězství nad SPŠ stavební a těsné prohře s pozdějšími vítězkami z Ob-

chodní akademie si náš tým odnesl zasloužené 2. místo.

Děvčata prokázala týmového ducha, bojovnost a chuť reprezentovat školu v tom nejlepším světle. Gratulujeme k výbornému umístění a děkujeme za vzornou reprezentaci!

Složení týmu: Adéla Komárová (4PLT), Alena Hornová (1PLT), Valentina Hoferková (3PLT), Lenka Hodková (2PLT), Anna Vitušková (2PLT), Zuzana Mikulášová (2PLT), Sofie Vondrová (2EP), Nela Kučerová (2VS), Veronika Hejduková (2EP), Mariana Duchková (1EP), Nikola Pachová (2VS)

Soutěž ROBO 2025

Štěpán Pavlík

Co je soutěž ROBO? Cílem soutěže je porovnat odborné dovednosti mezi školami napříč celou republikou, rozšíření znalostí v oblasti robotiky a získání nových inspirací pro soutěžící žáky, dozvídáme se z [www stránek Plzeňského kraje](http://www.stranek.plzenskeho-kraje.cz).

Úkolem soutěžních týmů bude zkonstruovat robotické vozítko, prezentovat ho před porotou a projet s ním v co nejkratším čase vymezenou dráhou. Vozítko bude přepravovat kelímek s odměřeným množstvím vody, kterou nesmí rozlít. Soutěžit se bude

v kategoriích nejlepší design, nejlepší prezentace, nejlepší jízda a celkové umístění. Při soutěži týmy pracují samostatně bez zásahu učitele nebo dospělé osoby.

Letošní ročník soutěže se konal 25. 11. 2025 v prostorách Techmania Science Center v Plzni. Žáci naší školy se ho také poprvé zúčastnili. Družstvo bylo ve složení Daniel Václav Stepnicica 3MEB, Daniel Miroslav Pivoňka 3MEB a Václav Blažek 3MEA. Naše družstvo se připravovalo na soutěž samostatně za podpory vedení školy, paní zástupkyně Ing. Maškové a odborné spolupráce s více učiteli odborných předmětů, jmenovitě s Mgr. Pavlíkem (pro robotické vozítko technické a materiální

zázemí, objednávky komponentů, dohledy v učebně), s Ing. Průchou, Ph. D. (3D tisk kelímku), s Ing. Gruberm (3D tisk kapoty).

Vzhledem k tomu, že žáci neměli s konstrukcí a realizací robotického vozítka dosud žádné zkušenosti, procházeli si tedy běžným procesem, kdy se musí prototyp zkoušet a poté nalézat a opravovat chyby, které jsou přirozené a kterým se nelze vyhnout, aby mohli docílit zdárného výsledku. Nutno zdůraznit, že se naši žáci nezalekli, důsledně se snažili, aby chyby napravili a na soutěž se i za těchto hektických okolností těšili.

Můžeme se zamyslet nad tím, zda jsou některé týmy skutečně hodnoceny za „svá“ robotická vozítka či za

robotická vozítka „jiných konstruktérů“, také za „své“ prezentace? V systému hodnocení soutěže jsou stanovena konkrétní kritéria, jejich hodnocení je více subjektivní, pouze v kategorii nejlepší jízda je hodnocení objektivní. Přestože se naši žáci neumístili na předních místech, účastí v soutěži získali jistě neocenitelné zkušenosti a nové inspirace, rozšířili si své znalosti robotiky, naši školu tam reprezentovali a toto bylo také cílem celé soutěže.

Celkovým vítězem ROBO 2025 se stala Střední škola živnostenská a ZŠ Planá, na druhém místě se umístila VOŠ a SPŠ elektrotechnická, Koterovská 85, Plzeň, celkové třetí místo obsadila Střední škola informatiky a finančních služeb, Klatovská 200 G, Plzeň.

Exkurze do Drážďan a do automobilky

Štěpán Pavlík

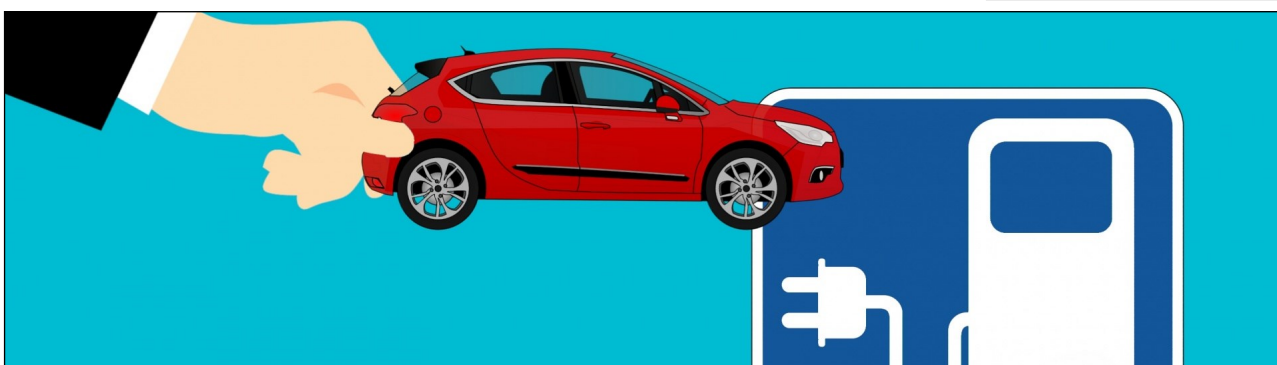
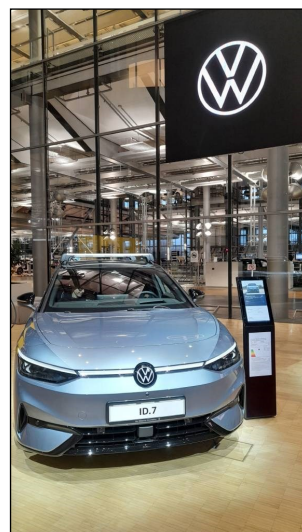
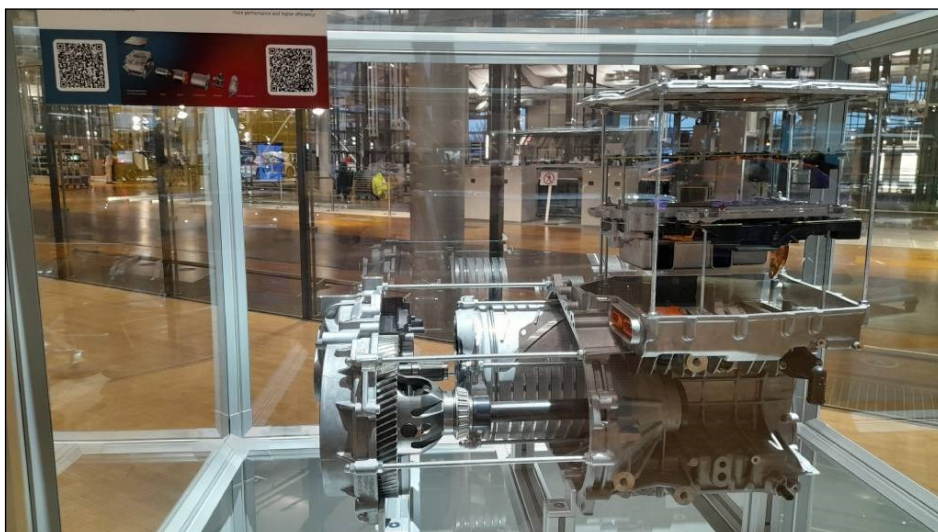
Dne 20. 11. 2025 žáci tříd 3MEB, 2STA a tři další žáci „mechatronici“ s doprovodem vyučujících Mgr. Pavlíka, Ing. Steininger, Ing. Hlávky a průvodkyně Bc. Sičákové se zúčastnili exkurze do hlavního města Saská Drážďan.

Nejdříve jsme zhlédli barokní nádvoří komplexu Zwinger, dále cestou do historického centra jsme spatřili operní dům - Semperovu operu, budovu Ministerstva financí, infrastrukturu města, pozůstatky socialistické architektury NDR – bývalý kulturní dům, nábřeží Labe. Navštívili jsme kostel Frauenkirche, který byl na sklonku druhé světové války takřka zcela zničen a jeho rekonstrukce trvala až do roku 2005. Viděli jsme i pomník věnovaný ženám, které odklízely v r. 1945 trosky po náletech na Drážďany, které byly téměř srovnány se zemí.

V poledne jsme měli rozchod na oběd v nákupní

galerii na Prager Strasse. Z nákupní galerie jsme se poté pěšky přesunuli do pobočky koncernu VW Die Gläserne Manufaktur. Zde na přibližně 83 000 m² probíhá finální montáž vozů Volkswagen ID.3. Díky komentované prohlídce jsme získali mnoho informací týkajících se nejen vlastní montáže na výrobních linkách, ale i celé produkce, produkují zde více typů elektromobilů. Areál je vybaven i testovacím okruhem, kde se ověřují jízdní vlastnosti vyrobených aut.

Exkurze byla velmi přínosná, neboť žáci mohli vidět moderní továrnu manufakturního typu, včetně probíhající montáže automobilů Volkswagen ID.3. Jedná se o architektonicky unikátní budovu, která je celá prosklená a má 16 pater, funguje od roku 2001. Žáci kladli průvodci technické otázky v anglickém jazyce. Na závěr si mohli vyrobené automobily důkladně prohlédnout a otestovat si i interiér vystavených modelů. Exkurze se vydařila, děkujeme za podporu vedení školy a Mgr. Aleně Štědré.

Za válečnými hrdiny

Dana Horvátová

11. listopadu v Den válečných veteránů se žáci ze tříd 1MSA a 2SCB zúčastnili exkurze do Prahy s historickým zaměřením. Nejprve jsme navštívili Památník hrdinů heydrichiády, kde jsme měli domluvenou komentovanou prohlídku.

Po shlédnutí úvodního filmu, který nám připo-

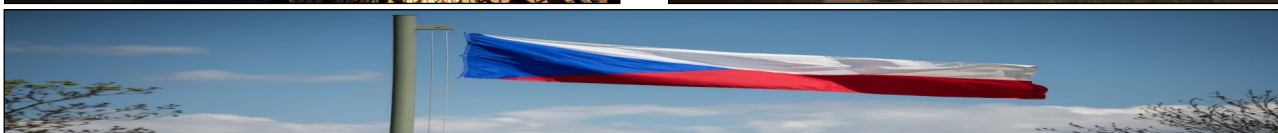
mněl historické události, nám zapálený průvodce vyprávěl další podrobnosti o sedmi odvážných parašutistech, kteří uskutečnili atentát na Heydricha. V kryptě jsme se dozvěděli o posledních minutách jejich statečného odporu proti nacistické přesile a dobrovolném ukončení životů.

Po prohlídce krypty pravoslavného kostela sv. Cyrila a Metoděje jsme se přesunuli směr Žižkov. Po krát-

kém občerstvení v McDonaldu jsme vyběhli na Vítkov k Národnímu památníku. Zde jsme si prohlédli věnce, které tam dopoledne položili političtí představitelé státu k uctění památky válečných veteránů.

Pod kopcem nás čekala poslední zastávka, a to

návštěva Armádního muzea. Protože už nezbývalo mnoho času, prošli jsme expozicí z období 2. světové války, doby, kdy proběhl atentát na Heydricha. Pro milovníky vojenské historie doporučujeme si na prohlídku muzea vyhradit klidně i půl dne.

Exkurze třídy 2PLH do mateřské školy

Karolína Bendová, 2PLH

Dne 18. 11. 2025 se třída 2PLH vydala do mateřské školy v Plzni, kde si studenti pro děti připravili zábavný program.

Studenti se rozdělili do tří skupin a každá z nich si během dopoledne s dětmi vyzkoušela různorodé aktivity zaměřené na téma podzim. Na seznámení se s dětmi naučili básničku Sbíráni kaštanů, a poté si ještě zahráli hru Sochy.

Po seznamovacích aktivitách se děti rozdělily na menší skupiny a postupně se střídaly na stanovištích s jednoduchými výtvarnými i pohodovými aktivitami. Vyrobit si společně velkého ježka s bodlinami z otisků rukou, kterého si poté mohly vystavit ve třídě.

Na závěr si studenti s dětmi povídali o tom, jak se jim návštěva líbila a předali jim i drobné odměny. Také poděkovali zaměstnancům mateřské školy za to, že u nich exkurze mohla proběhnout a mohli si tak vyzkoušet práci s dětmi od nejmenších po předškoláky.

Nápěv života, aneb hudební diskuse o škole

Petr Hlávka

Petr: Milá Lenko, zajímám se,
co osvětluje tvoji tvář.
Snad jitřní hvězda nežli zhasne
zrcadlí v ní svoji zář?

Lenka: Je úžasné, že mě baví
řešit s dětmi úkoly
a nic mou touhu nezastaví
jít vyučovat do školy.

Ivana: Má to smysl učit žáky
v mobilech vnořených hlav?

Lenka: Mohou hledat zlepšováky,
nejenom spousty zábav.

Petr: Kantorky, kantory mladé,
vítáme od hodiny.

Ivana: Výuka nároky klade,
co bydlení a rodiny?

Všichni: Spojme své ruce,
projdeme školním světem,
v něm zázrak trvá
a ne ve hvězdách.
Dítě poupětem,
pak rozvitým květem,
krásným člověkem
na prahu života.

Petr: Ve školách změny,
věřte, jsem již kmetem,
dříve jen křída a představitivost.

Ivana: Stiskem klávesy
fantazii smetem,
vše hned pod nosem
a není nikdy dost.

Všichni: Až umělá inteligence
rozhodne za nás mluvit,
němí začnem revoluce
nutné školy zachránit.
Opustíme kabinety,
pohodlný celibát
a své nejružnější nety,
vždyť se musíme vidat.

Všichni: Spojíme ruce, protančíme plesem,
uzříme zázrak
a ne ve hvězdách.
Dnes večer všichni
přátelství oheň nesem,
život je být spolu,
škola je nápěv života.

Nápěv života

Petr Hlávka

Am Dm C

Petr: Mi-lá Len-ko za-jí-mám se co os-vět-lu-je
Lenka: Je ú-žas-né že mě ba-ví ře-šit s dět-mi

Fm Am F Fm C

tvo-ji tvář snad jit-řní hvěz-da než-li zhas-ne zr-cad-li v ní
ú-ko-ly a nic mou tou-hu ne-zas-ta-ví jít vy-u-čo-vat

1. 8 B7 E7 B7 E7 C G F
svo-ji zář? do ško-ly Spoj-me me své ru-ce proj-dě-me škol-ním

13 Am C G F Dm C
svě-tem v něm záz-rak tr-vá a ne ve hvěz-dách Dí-tě pou-

19 G F Am C E7
pě-tem pak roz-vi-tým kvě-tem krás-ným člo-vě-kem

24 F G7 C
pra-hu ži-vo-ta

Kurz první pomoci s Českým červeným křížem

Jitka Benešová, Olga Rebcová

Ve dnech 4. a 5. listopadu 2025 se třída 3PLH SPŠ strojnické a SOŠ profesora Švejcara zúčastnila kurzu první pomoci, který pro ně vedli lektoři z Českého červeného kříže. Kurz trval celkem osm vyučovacích hodin a byl rozdělen do dvou částí – teoretické a praktické. Žáci a žákyně po absolvování kurzu obdrželi certifikát Základy 1. pomoci. Zážitky z kurzu shrnula žákyně třídy Olga Rebcová:

První den byl zaměřen hlavně na teorii. Dozvěděli jsme se, jak se správně zachovat v různých krizových situacích, jak rozpoznat rozdíl mezi mrtvicí a infarktem a jak správně volat pomoc. Zároveň jsme si vyzkoušeli několik modelových situací, například když se někdo začne dusit – jeden z nás hrál postiženého a druhý musel okamžitě jednat.

Druhý den byl zaměřen především na praktický výcvik. Zkoušeli jsme resuscitaci dospělého člověka, dítě-

te, miminka, a dokonce i psa. Vyzkoušeli jsme si také Heimlichův manévr (pomoc při dušení) a práci s automatickým externím defibrilátorem (AED) – přístrojem, který napovídá, jak správně postupovat při zástavě srdce.

Na závěr si pro nás lektoři připravili simulované zásahy: museli jsme reagovat na různé krizové situace – například vyvrtnutý kotník, alergickou reakci, epileptický záchvat, mrtvici nebo poranění střepy. Každý z nás si tak vyzkoušel, jaké to je být „záchranářem v akci“.

Kurz byl nejen poučný, ale i zábavný. Naučili jsme se spoustu praktických dovedností, které se mohou hodit v každodenním životě. A hlavně jsme si uvědomili, že pomoc druhému může zachránit život.

Na závěr bychom chtěli poděkovat lektorům z Českého červeného kříže za jejich trpělivost a ochotu. Díky nim jsme se naučili spoustu užitečných věcí, které si budeme pamatovat ještě dlouho.

MINULOST TECHNIKY—TECHNIKA MINULOSTI

Učitel národů a perpetuum mobile

Část II. — Jak?

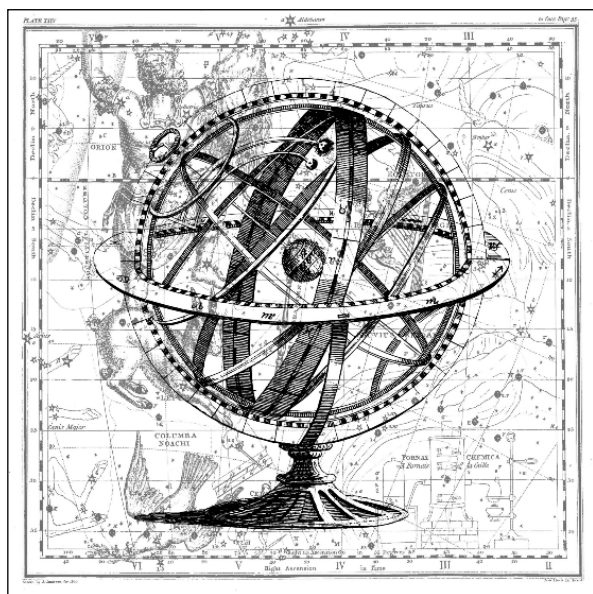
Josef Gruber

V minulém článku jsem se zabýval důvody, které vedly J. A. Komenského k úvahám o perpetuu mobile a jeho významu pro budoucnost lidstva. Učitel národů o „věčném samohybu“ nejen uvažoval, ale snažil se jej i sestavit. Sám se podílel na výrobě dílů, protože byl obeznán s některými řemesly, o nichž psal. Už jsem se zmínil o tom, že se po prvních pokusech zaměřil na „posvátná čísla“ 1, 3, 7, 10, s nimiž hodlal spojit pohybující se součásti.

Perpetuum mobile reflektovalo v Komenského díle několik spisů (známe *Clamores Eliae*, *De arte spontanei motus...*), některé jsou neznámé. Autor sám se zabý-

val problematikou věčného pohybu především z hlediska filosofického, jak už jsem se zmínil, užíval zkratku MP, ta je vykládána především jako *motus perpetuus* (jsou možné i jiné výklady – *mobile perenne*, *motus perennis*, *machina perpetua* atd.). Z důvodu omezeného rozsahu tohoto příspěvku se omezím na stručný výběr informací. Celým výkladem a snahou pochopit podstatu Komenského „machynky“ se jako červená nit táhne spor dvou již nežijících vědců, klasické filoložky doc. PhDr. Julie Novákové, CSc. (1909-1991) a historika přírodních a exaktních věd PhDr. Zdeňka Horského, CSc. (1929-1988). Doc. Nováková se Komenského dílem hluboce zabývala a její pozornosti logicky neuniklo na dlouhou dobu ani perpe-

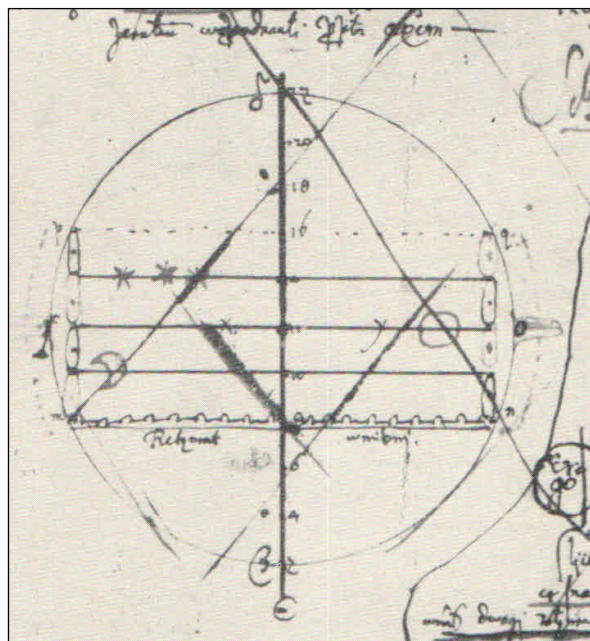
tuum mobile. Z. Horský byl požádán o komentář k filologicky pojatému pojednání, to zpracoval (jeho pojednání je velmi citivé), ale Nováková je odmítla, odmítnu-

Obrázek 1 Armilární sféra
(zdroj PublicDomainPictures.net)

tí bylo podloženo konkrétními argumenty.

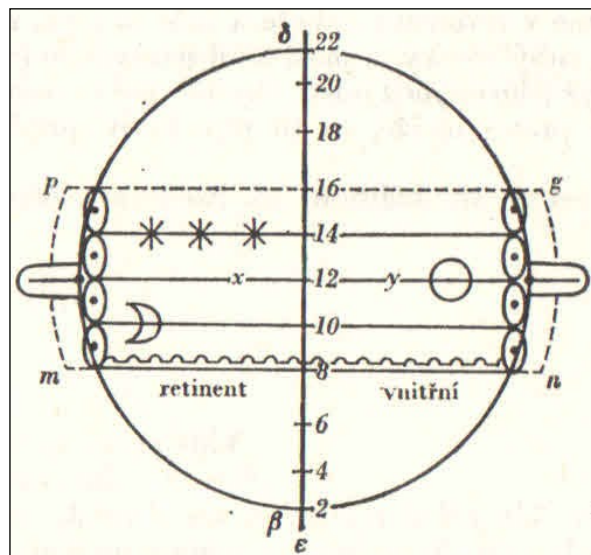
Ale abychom začali od začátku, podívejme se konečně, jak Komenského perpetuum mobile (dále PM)

Obrázek 2 Nákres "machynky" (Clamores Eliae)

mělo vypadat. Základní tvar byl kulový. Komenský věděl, že Archimédes sestavoval otáčivý glóbus, Komenského starší současník Cornelius van Drebbel (holandský fyzik a mechanik, mj. vynálezce ponorky, 1572-1634) zhotovil glóbus skleněný, poháněný teplem lampy. Komenský vycházel (viz vzpomínaný Villard) ze systému závaží. Podle všeho byl fascinován hodinami a orloji, zmiňuje je

opakovaně ve Velké didaktice: „Co, ptám se, je podivuhodného, ne-li to, že kov, věc sama v sobě neživá, může konati tak živé, tak stálé a tak pravidelné pohyby? Zdali to před tím, než bylo vynalezeno, nebylo považováno právě tak za nemožné, jako kdyby někdo byl tvrdil, že stromy mohou choditi a kameny mluvíti? Avšak že se to děje, toho svědkem jest již zrak sám.“ (VD, kap. XIII.). „Pozorovali oblohu a viděli, že se ustavičně otáčí a že různými oběhy hvězd působí světu milé střídání dob. Byl tedy vymyšlen podle téhož vzoru nástroj, který představuje denní otáčení oblohy a

Obrázek 3 Rekonstrukce schématu

rozměňuje hodiny. A ten ovšem je složen z koleček, nejen aby mohlo býti poháněno jedno druhým, nýbrž i aby se pohyb mohl dítí ustavičně bez konce.“ (VD, kap. XIV.). Et cetera. Komenský chtěl mít „machynku ze tří globů pěkná věc a snadná, složené ji ze dřeva a mosazi... Nýbrž pěkná věc byla ze tří lehoučkých dřevěných sfér cirkulových, jakéž zdejší sphaeras armillares dělá“ (Clamores). Podle toho a dalších indicíí lze usuzovat, že „machynka“ byla podobná jakémusi orloji, nebo přesněji armilární sféře. Armilární sféra a astroláb jsou astronomické přístroje pro znázornění relativního pohybu nebeských těles, sloužily k měření, případně k navigaci; kupříkladu pražský orloj je astroláb, poháněný hodinovým strojem, armilární sféra je pak „3D modelem“, řečeno dnešními slovy. Na schématu v Clamores Eliae (folio 95a) je náčrt spíše ideový, než technický, ale jiný podklad nemáme. Náčrt je navíc přeškrtnut! Naznačuje, že Komenský chtěl zachytit tři základní pohyby: pohyb Slunce, Měsíce a sféry stálic (viz symboly na schématu). Požadavek, aby PM trvale řešilo vzájemný pohyb těchto tří systémů, nebyl nereálný (stačí se zadívat třeba na pražský orloj). Hodinový stroj, pohánějící orloje, je ovšem umístěn vně. Komenský chtěl, aby pohyb, iniciovaný závažími vycházel zevnitř. Ani to nebyl nereálný požadavek, důkazem je např. rafinovaný vnitřní zdroj změny fází měsíční kuličky na pražském orloji (výklad je mimo rámec tohoto článku). Podle popisu zde byly dva „retinenty“, zřejmě ozubená kola s vnitřním ozubením, přenášející pohyb z jedné sféry na druhou (třetí retinent byl zbytečný, pro-

tože neměl do čeho zabírat). Vzájemný pohyb sfér byl vybuzen pomocí tří „ponder“, tedy závaží, spojených se sférami. Různá rychlost otáčení sfér byla realizována pomocí ozubených převodů, jejichž uspořádání zůstává otázkou. Z důvodu omezeného rozsahu článku zde popis ukončíme (máte-li pocit, že nemáte jasno, nezužefte, to nemá v úplnosti nikdo) a zmíníme se o zajímavém vědeckém sporu.

Z. Horský vyslovil odvážné tvrzení, že Komen-ského „machynka“ měla létat! Opírá se o hybný princip zvaný spiritus liquorosus („kapalný plyn“), o němž se v *Clamores Komenský* konkrétně nezmiňuje, zato však uvádí účinky takové substance. Připomeňme, že se nacházíme v době, která trestala heliocentrismus, neznala podstatu tepla a sotva objevila atmosférický tlak (1643 Torricelli). Tento „spiritus“ – hybný princip má pocházet z hvězd, má být polapen a uzavřen ve stroji. Horský z toho vyvodil, že mechanika zde měla být jakousi „pastí“ onoho kosmického principu. Kamenem úrazu je, že se Horský odvolává na spis, který byl s nejistotou Komenskému připisován, jeho autorství definitivně vyvrátila podrobná lingvistická analýza (Nováková). Doc. Nováková uvedenou interpretaci odmítla, jednak z důvodu nejasného autorství zmíněného spisu, jednak z toho důvodu, že Komenský o létání sice mluví, ale v rovině symbolické (proroctví) a jednak proto, že po stranách „machynky“ jsou jakési čepy, sloužící zřejmě k adjustaci do stojanu. Teorii „spiritu“ Komenský znal, ale pojímal ji shovívavě,

šlo spíše o básnický průměr.

Závěrem musím dodat, že uvedené (a nesmírně zjednodušené) informace rozhodně neměly za cíl dehonestovat osobnost Zdeňka Horského, renomovaného a mezinárodně respektovaného historika především astronomie, jehož pojednání o pražském orloji jsem četl jako thriller a jehož široký záběr od přírodních věd po hudbu (aktivně!) vedl k překvapivým originálním závěrům. Bohužel se Horský nedožil ani 60 let, čili nemohl zdaleka zpracovat všechna témata, která byla v centru jeho odborného zájmu, perpetuum mobile Učitele národů nevyjímaje.

Použitá literatura:

KOMENSKÝ, Jan Amos. *Dílo J. A. Komenského 12*. Praha: Academia, 1978.

KOMENSKÝ, Jan Amos. *Dílo J. A. Komenského 23 Clamores Eliae*. Praha: Academia, 1992, ISBN 80-200-0103-4.

KOMENSKÝ, Jan Amos. *Didaktika velká*. Praha: Dědictví Komenského, 1930.

MICHAL, Stanislav. *Jan Amos Komenský ve světě vědy a techniky*. Praha: Nár. tech. muzeum v Praze, 1992, ISBN 80-7037-013-0.

HORSKÝ, Zdeněk. *Koperník a české země*. Červený Kostelec: nakl. Pavel Mervart, 2011, ISBN 978-80-87378-87-8.

Vzdělávací akce EU – Evropská unie (nejen návštěva Parlamentária, Výboru regionů a Plzeňského domu v Bruselu) Díl 1: přes sídlo parlamentu Strasbourg a Luxembourg do Namuru

Petr Vlček

Na začátek bych chtěl poděkovat Aleně Štědré za vzornou přípravu této školní akce. Byla zorganizována v rámci našeho projektu číslo CZ.02.02.XX/00/24_035/0010172 a spolufinancována z projektu Šablony pro SŠ a VOŠ II OP JAK (Výzva č. 02_24_035). Jako každý rok se akce zúčastnili vybraní žáci naší školy a zájemci z řad učitelů. Letos byla cílem nejen Belgie. Protože byl poznávací zájezd obsahově náročný, bude reportáž rozdělena do tří dílů. V dvou dílech se podíváme do Francie, Lucemburku a navštívíme některá významná místa v Belgii. Evropské unii a samotnému bude věnován poslední díl.

Pátek 24. 10. 2025 23:30.
Vydali jsme na cestu přes Německo

k prvnímu cíli jímž bylo 2. sídlo parlamentu ve francouzském Strasbourg.

S o b o t a 25.10.2025.
V ranních hodinách již parkujeme poblíž centra Strasbourg naproti Národní knihovně. Je to hraniční město mezi Německem a Francií, hranice tvoří řeka Rýn a německá část města, která je menší, nese název Kehl. Do Rýnu se tu vleává řeka Ill a několik menších potoků. Tok se rozlévá do několika ramen a zase slévá a také tu byly vybudovány umělé kanálky. Část centra je proto na ostrovech a ostrůvcích. Naše procházka městem vede mezi krásnými stavbami na hlavní náměstí (Kléber) ke katedrále Panny Marie. Ta však má údajně otevírat až později a tak proplétáme k ramenům řek a potoků. Je to malebná oblast města, po kanálech a ramenech jezdí malé lodě, v domech, které leckdy stojí

přes celý kanál a voda teče pod nimi jsou vybudované i malé průtočné vodní elektrárny. Na nábrežích lákají k posezení romantické restaurace a kavárny.

Proplétáme se zpět ke katedrále. Za hodinu tu začíná mše a tak vchod do katedrály hlídá nekompromisní černoši a pouští dovnitř jen účastníky mše, aby se v klidu posadili a počkali na zahájení. Další prohlídka města je individuální, sraz je u autobusu. Navštívím nádherný kostel svatého Petra a nasávám atmosféru města. Pak zadávám do mobilu název místa, kde stojí autobus (dostal jsem od průvodkyně), ale došlo k omylu v názvu a tak mě navigace v mobilu zavedla úplně jinam do neznámých míst města. Volám naší průvodkyni a zjišťuji, že jsem 1,8 km od autobusu. A tak doslova letím městem, abych

nezdřel výpravu. Zvládl jsem uběhnout mezi davem a dopravou za 12 minut, ostatní stačili akorát nastoupit a tak k velkému zdržení ani nedošlo.

Od roku 1988 je historické centrum Štrasburku s názvem „Grande Île“ zapsáno na Seznamu světového dědictví UNESCO. V roce 2017 byla pod ochranu

vytvořila obrovská fronta.

Lucembursko neboli Lucemburské velkovévodství (lucembursky Groussherzogtum Lëtzebuerg) sousedí s Belgií, Ně-

Štrasburk — parlament

Ještě před odjezdem do Lucemburku se zastavujeme v parlamentní čtvrti a zvenku obhlížíme areál parlamentu. Je to moderní honosná budova a areál se rozšiřuje o další stavby. Samotný Evropský parlament má tři sídla, a to v Bruselu, Lucemburku a Štrasburku, přičemž ve smlouvě o Evropské unii je definováno, že Štrasburk je oficiálně sídlem evropského parlamentu, kde se musí konat alespoň 12 plenárních zasedání každý rok. Z ekologických důvodů se úředníci a zaměstnanci EU parlamentu přesunují hromadně mezi sídli mimořádnými rychlovlaky TGV.

Štrasburk (francouzsky Strasbourg, německy Straßburg) je hlavní město regionu Grand Est ve Francii a historická metropole Alsaska na levém břehu Rýna s 237 100 obyvateli. V minulosti patřil střídavě k Německu a k Francii, což ovlivnilo i jeho vzhled. Nejznámější stavbou je katedrála Notre-Dame de Strasbourg z 12.–15. století, postavená z červeného pískovce. Některé městské domy ze 17. století mají vnější fasády brázděné. Ve Štrasburku sídlí Rada Evropy, Evropský parlament a Evropský soud pro lidská práva.

UNESCO zařazena i městská část „Neustadt“ vzniklá během německé správy města (1871–1918).

Roku 1949 byla ve Štrasburku založena Rada Evropy na obranu lidských práv a její Parlamentní shromáždění, roku 1952 zde byl založen Evropský parlament, od roku 1959 Evropský soud pro lidská práva, od roku 1974 Evropská nadace pro vědu (European Science Foundation, ESF) a od roku 1992 vysílá ze Štrasburku společný německo-francouzský televizní kanál ARTE. Budovy těchto institucí jsou i architektonicky velmi zajímavé. Od roku 2005 je Štrasburk součástí eurozóny, spojující Francii a Německo.

Dalším navštíveným místem je Luxembourg, hlavní město jednoho z nejmenších států Evropy – Lucembursko. Město se váže k naší historii, neboť odtud pochází rod Lucemburků, kteří vládli i českému království. Otec Karla IV., Jan Lucemburský, je tu pohřben v katedrále. Cestou zastavujeme na hygienické pauze na parkovišti pro velké nákladáky, ale zařízení jsou tu ořesná a tak se ještě zdržujeme u benzínové pumpy, kde se však

meckem a s Francií. Úřední řeč je lucemburština – směs francouzštiny a němčiny, Ale také němčina a francouzština. Na ploše asi 2 600 km² žije přibližně 672 000 obyvatel, velkovévodství je tak sedmým nejmenším suverénním státem v Evropě. Hlavní město má 128 000 obyvatel. Je sídlem několika institucí EU, zejména Soudního dvora a jedno tří sídel EU parlamentu. Mezi další velká centra státu patří Esch-sur-Alzette, Differdange a Dudelange. Kromě Lucemburčanů tu žijí Portugalci a Francouzi. Severní třetina země, Oesling, je kopcovitá, zbytek je rovinatý Gutland.

Počátek dějin Lucemburska se klade k roku 963, kdy hrabě Siegfried získal římské opevnění zvané Lucilinburg, a to od benediktinského kláštera v Trevíru. Siegfriedovi potomci zvěštovali území sňatky, válkami a vazalskými vztahy. Na konci 13. století vládli již na značném území jako lucemburská hrabata. V roce 1308 se lucemburský hrabě Jindřich VII. stal římským králem a později císařem Svaté říše římské. Lucemburský rod během vrcholného středověku dokázal na císařský stolec prosadit čtyři panovníky. Jeden z nich, Karel IV., povýšil v roce 1354

hrabství na vévodství. To se posléze stalo součástí Burgundského kráje, Habsburského Nizozemí, Francouzského království a nakonec bylo ovládnuto Napoleonem a začleněno do První francouzské republiky. Současný stát vznikl na Vídeňském kongresu v roce 1815. Roku 1839 byla čistě francouzsky mluvící část Lucemburska, takřka polovina území, postoupena Belgii. Od té doby Lucembursko existuje ve stejných hranicích.

Nedaleko trojmezí Lucemburska, Německa a Francie leží vinařská obec Schengen. Má 5 200 obyvatel. V obci byla 14. června 1985 podepsána Schengenská smlouva. Slangově se název obce používá i jako označení celého Schengenského prostoru, tedy území těch smluvních států, mezi nimiž byly zrušeny hraniční kontroly.

Lucemburku se také přezdívá město mostů. Leží v hlubokých meandrech řeky Alzette, které zaryté hluboko do údolí. Podzemí je protkáno mnoha podzemními chodbami. Dříve sloužili k obraně města a různým úkrytů, dnes jsou přístupná jako muzeum. Počasí nám nepřeje, je zima prší a tak se tu dlouho nezdržujeme. Procházíme rušné ulice až ke katedrále Notre Dame, kde navštívíme mimo jiné hrob Jana Lucemburského v katakombách. Další zajímavostí je královský palác, před

kterým pochodují obřadným pochodem čestné stráž, pokud je vévoda v paláci. Dnes už zde nebydlí, využívá ho pouze k různým jednáním a setkáním. Žije v nedalekém Fishbachu. V současné době jsme parádní pochod stráží neviděli, zato tu byla demonstrace Palestinců, kteří cosi křičeli do v současné chvíli prázdného paláce. Pokračujeme k náměstí Jana Palacha.

Lucemburg — hrob Jana Lucemburského

Vzniklo 13. 12. 2022 u příležitosti návštěvy Petra Fialy v Lucemburku. Začíná tu ulice Václava Havla, která vede do moderní části města. Je zakončena plastikou od Jiřího Davida s citátem: „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí“. Zajímavostí byl i dvoupatrový most. Nahoře jsou chodníky a rušná silnice, dole pod oblouky byla dodatečně navěšena lávka pro pěší a cyklisty.

Dnes se ještě musíme dostat do belgického města Namur, kde strávíme dnešní noc. Zbytek cesty se budeme pohybovat v Belgii.

Belgie (Belgické království) sousedí s Nizozemskem, Německem, Lucemburskem, a s Francií a má přístup k Severnímu moři. Sever země je nížinatý a rovinatý, na jihu se nacházejí hornaté Ardeny. Belgie se dělí na tři regiony se značnou autonomií. Vlámsko, Valonsko a Bruselský region. Na ploše 31 000 km² žije 11,8 milionu obyvatel. Hlavním městem a největší metropolitní oblastí je Brusel, dalšími velkými městy jsou Antverpy, Gent, Charleroi a Lutych. Většinu obyvatel tvoří Belgičané. Belgie je domovem dvou hlavních jazykových společenství: Vlámského společenství, které tvoří asi 60 % obyvatelstva, a Francouzského společenství, které tvoří asi 40 % obyvatelstva. Ve východních kantonech existuje malé německé mluvící společenství. Region hlavního města Bruselu je oficiálně dvojjazyčný v francouzštině a nizozemštině (vlámštině). Necelá polovina populace se hlásí ke křesťanství.

Belgie, Lucembursko a Nizozemí je sloučeno do jakéhosi nadnárodního celku Benelux a jejich ekonomiky jsou ještě více provázány než EU.

Pro školní zpravodaj © 2025,
(pokračování příště)

Citace:

Jméno hesla: Strasburg

Wikipedie, otevřená encyklopedie cz

Odkaz: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0trasburk>

Jméno hesla: Lucembursko

Wikipedie, otevřená encyklopedie cz

Odkaz: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Lucembursko>

Jméno hesla: Belgie

Wikipedie, otevřená encyklopedie cz

Odkaz: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Belgie>

Jméno hesla: Antverpy

Wikipedie, otevřená encyklopedie cz

Odkaz: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Antverpy>

Favoritem přes Bosnu a Hercegovinu a Chorvatsko pod Triglav

3. Podél Neretvy do Medžugorje (BiH)

Petr Vlček

Dalším naším cílem je městečko Jablanica. Jedeme údolím řeky Neretvy, která je nedaleko města přehrazena a vzniklo tu veliké přehradní jezero. Z hráze je svedena podhorským tunelem a je tu hydroelektrárna. Byla vybudována v roce 1953. Turbíny sem dodala plzeňská Škodovka. Přehrada začíná už za městem Konjic a je dlouhá 30 km. Má mnoho slepých ramen a přes ně vedou zajímavě technicky řešené mosty. Udělali jsme asi dvě zastávky.

V samotné Jablanici je Muzeum bitvy na Neretvě, které bylo vybudováno v době Jugoslávie. Jako připomínka druhé světové války a přechod partyzánů přes řeku Neretvu. V místě překonání řeky je ponechán zřízený železniční most. Byla to bitva mezi německou armádou a bosenskými partyzány. Němce tehdy podporovali fašisté z Chorvatska. Probíhala od ledna do dubna 1943 a skončila vítězstvím partyzánů.

Řeku tady překračovala jedna z hlavních tratí vedoucí z přístavu Ploče (dnes Chorvatsko) přes Mostar do Sarajeva. Původně byla úzkokolejná. Později byla modernizována, přestavěna do širokého rozchodu a přeložena více do hor. Vede mnoha tunely. Vzhledem k vnitrostátnímu rozdělení BiH a existenci dvou duplicitních ministerstev dopravy není mnoho využívána ani ve vnitrozemí Bosny a Hercegoviny.

Pokračujeme alespoň na skok do Mostaru. Další symbol jugoslávské války. Mostar je multikulturní město, kde se stýká křesťanství, pravoslaví a islám. Jeho symbolem je starý most přes řeku Neretvu. V roce 1985 jsem ještě most za doby existence Jugoslávie navštívil. Tehdy jsem netušil, že se

doslova a do písmene vyplní proroctví starého pána....

Odskočme si chvíli do sousedního Chorvatska do Kaštelůských hor poblíž Splitu. Z pobřeží (Kaštel Stari) jsme si udělali výlet na vrchol

Mostar

Biranj, kde stojí kostelík Svatého Ivana. Vyjeli jsme žigulíkem do sedla Malačka a šli jsme hřebenovou túrou na vrchol. Tehdy byla cesta plná zmijí a jiných hadů, kteří se tu vyhřívali na sluníčku. Báł jsem se, aby se rodiče nevrátili a tak jsem je předběhl, ulomil klacek a šel kousek před nimi a hady plašil. Čistil jsem tak na rodičům cestu. Oni nepochopili, proč jsem šel vpředu. Po návratu se sousedé v kempu zeptali na výskyt hadů, oni kvůli totiž kvůli tomu cestu vzdali....

My však jsme za krásného výhledu na okolní hory, na moře, na Itálii v oparu, na ostrovy Čiovo, Šolta, Brač a další, došli až ke kostelíku. Kde se vzal tu se vzal dědeček s oslem a dal se námi do řeči. Když zjistil, že nejsme Němci („Švábi“), na které nás tipoval, ale že jsme Češi, rozpovídal se. Povídá: „Jak v Československu, Rus tlačí, že?“.... „Tady nědobro, budět válka. Až nebudět Tita, budět válka.“ ...

A za té války byl historický most v Mostaru stržen. V nenávisti obou kultur. Po válce byl rekonstruován a postaven znovu...

Most je charakteristickým objektem balkánské islámské architektury, který navrhl Mimar Hajrudin, žák architekta Mimara Sinana. Most odděloval muslimskou část města od chorvatské. Slavnostně byl otevřen v roce 1556. Na místě dnešního mostu se předtím nacházela konstrukce dřevěná a zavěšená, která nebyla příliš pevná. Taková neodpovídala potřebám tureckého vojska, které potřebovalo efektivně a rychle překonávat terénní překážky. Dřevěný most byl zbudován nejspíše tureckými vojáky roku 1463. Most neměl oficiální název, byl označován často jako Sulejmanův most, Turecký most a někdy i jako Římský most, nejspíše díky podobnosti s okolními mosty s římské doby, které Turci nepostavili.

Během bosenské války byl most po nějakou dobu jedinou spojnici obou částí města poté, co byly další mosty v Mostaru zničeny. Protože byl vystaven častému ostřelování, byla nad mostem vybudována provizorní konstrukce, která měla ochránit lidi, kteří most přecházeli. Za chorvatsko-bosenské války používala bosenská armáda Republiky Bosna a Hercegovina Starý most jako vojenskou zásobovací linku pro obležené Bosňáky na západním břehu. Během druhého obléhání Mostaru chorvatským vojskem byl uskutečněn pokus most zničit. Poprvé se tak stalo 8. listopadu 1993. Následující den, 9. listopadu, byl palbou jednotek HVO z tanku zničen. Stalo se tak dvěma výstřely v rozmezí jedné minuty. Rozkaz k zničení vydal chorvatský generál Slobodan Praljak.

První provizorní most na místě Starého mostu byl otevřen 30. prosince 1993 za pouhé tři dny španělskými vojenskými inženýry z mise UNPROFOR. Provizorní struktura byla následně třikrát modernizována, aby nakonec spojila břehy bezpečnějším lanovým mostem až do řádné rekonstrukce Starého mostu. Jeho obnova byla po skončení války jedním z prvořadých úkolů. Byla připravována v mezinárodní spolupráci. Stavební práce byly zahájeny roku 2001 a novou

stavbu byly využity v maximální možné míře původní postupy. Ke znovuotevření došlo 23. července 2004 po rekonstrukci tureckou společností Er-Bu Construction Corp, která využila místního kamene a postupů používaných v Osman-ské říši. Několik málo bloků, které se z původního mostu dochovalo, bylo rovněž do stavby zapracováno. Důvodem pro výběr této společnosti byly zkušenosti s obnovou tureckých mostů nejen v Malé Asii. Most byl obnoven za cenu 15,5 milionů dolarů. Otevření mostu bylo vnímáno jako jeden ze symbolů smíření národů Bosny a Hercegoviny zhruba dekádu po skončení konfliktu.

Protože v poměrně velkém městě se špatně parkuje, a hlavně nemáme rádi leckdy předražená placená parkoviště, parkujeme u pravoslavného kostela Svaté trojice v kopci nad mostem. Procházíme přečpanými ulicemi a chceme se projít po „Novém“ mostě. Ten je však uzavřen, neboť na Neretvě se konají jakési závody v podivných plavidlech. A jsou na něm VIP lidé a novináři, aby měli o akci přehled. Kousek od mostu si překrásnou vyhlídku na most zabrala restaurace Kulluk. Šli jsme k jednomu ze stolů a most jsme alespoň zespoda vyfotili.

Na městem se tyčí obrovský kříž na hoře Hum. Jmenuje se „Kříž tisíciletí“. Jedná se křesťanský kříž, který byl vztyčen římskokatolickou církví u příležitosti 2 000. výročí křesťanství v roce 2000. Je vysoký 33 metrů, což z něj činí nejvyšší kříž v Bosně a Hercegovině. Vede k němu křížová cesta ze sedla Vudokol, podél ní vede polo-prašná silnice až na vrchol. Z Humu je nádherný pohled nejen na okolní hory, údolí Neretvy, ale i na město. Most je schovaný. U kříže parkuje sanitka rychlé záchrané služby s českým číslem. Někdo si jí přestavěl na obytný vůz...

Vracíme se na Vudokol, vzájemně si troubíme s odjíždějící sanitkou na pozdravy a pokračujeme do posvátné Medžugorie, kde máme zajiš-

relativně levnou restauraci v zdejším předraženém prostředí. Po dobré večeři se vracíme na hotel.

Medžugorje je vesnice s 2 306 obyvateli. Název Medžugorje znamená místo mezi kopci (Meziboří). Do 80. let 20. století byla vesnice chudá a většina příjmů pocházela převážně z pěstování tabáku, broznů, ovoce a produkce vína. V Medžugorje se v historických záznamech zmiňuje už v roce 1599. Farnost byla založena v roce 1892, farní kostel je zasvěcen sv. apoštola Jakubovi, který je patronem poutníků. O farnost Medžugorje se starají řeholníci – františkáni.

Dne 24. června 1981

tu došlo ke zjevení Panny Marie. Ta si vybrala šestici vizionářů, a podle slov, která prý řekla 1. března 1984, také celou farnost (já jsem si tuto farnost zvláštním způsobem vybrala a chci ji vést). Ten den šest mladých lidí: Ivanka Ivanković,

Mirjana Dragičević, Vicka Ivanković, Ivan Dragičević, Ivan Ivanković a Milka Pavlović údajně viděli mladou ženu s dítětem v náručí. Tato žena jim rukou ukazovala, aby se k ní přiblížili, ale kvůli strachu to neudělali. Celé se to odehrálo nad místem nazvaným Podbrdo – vrch zjevení, který se nachází několik metrů nad cestou Medžugorje – Bijaković.

Druhý den okolo šesté odpoledne Ivanka, Mirjana, Vicka a Ivan cítili, že musí jít na Podbrdo znovu. V ten den se podle jejich tvrzení s Pannou Marií modlili a povídali si.

Proto se 25. června v Medžugorji slaví jako den výročí zjevení. Od tohoto dne měli vizionáři každodenní zjevení, kdekoliv se nacházeli. První slova, která podle mladých vizionářů Panna Maria řekla světu, byla: „Mír, mír, mír – a jenom mír! Mír musí zavládnout mezi člověkem a Bohem a též mezi lidmi!“ (26. června 1981). Hlavní poselství jsou mír, víra, obrácení, modlitba, půst. Vizionáři zjevení nejčastěji označují jako „Gospu“, což je v bosensčině a chorvatštině běžné označení pro Pannu Marii. Gospa sama sebe nazývá Královnou pokoje – Krá-

Medžugorje — katedrála

těný nocleh. Ve městečku je pořádná zácpa. Je neděle, měsíc po výročí Svaté události a tak se před kostelem v „církevním“ amfiteátru se koná velká mše. Parkujeme u našeho ubytová-

Medžugorje — místo zjevení

ní a jdeme se projít po večerním městě. Celkem jsme ujeli 194 / S1367 km.

Je to komercí zničené posvátné místo. Všude je plno stánkových krámků s církevním zbožím, biblemi a jinou literaturou. V potravinách ani nemají ceny a zboží vám ocení podle obličejů. Okolo chrámu je spousta lidí a mše přenášena zvukem. Chvilu čekáme před kostelem a nasáváme atmosféru. Amfiteátr za kostelem je plný věřících. Po skončení mše si prohlédneme chrám a pak se nám podařilo najít

SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara, Plzeň
Klatovská 109
301 00 Plzeň

Telefon: 371 510 811 - vrátnice
Fax: 371 510 825 - sekretariát
E-mailové adresy: viz web - Kontakty

www.spstrplz.cz

lovnou míru (Kraljica mira). Vizionářům se Gospa zjevovala v podobě blízké jejich představám o Panně Marii a také hovořila o Ježíši jako svém synovi.

Protože se zjevení konala v komunistické zemi (Titova Jugoslávie), začalo pronásledování vizionářů, rodičů, rodin, farníků, kněží i poutníků. Komunistická moc neviděla příliš ráda velké lidové, nekontrolované a blavně ideologicky závadné shromáždění, kterého se účastnilo stále větší množství lidí. Vizionáři prošli policejním výslechem, psychiatrickými vyšetřeními. Správce farnosti páter Jozo Zovko OFM byl měsíc po zjevení zatčen a odsouzen na 3,5 roku vězení.

Međugorje je jedním z nejnavštěvovanějších katolických poutních míst současnosti (vedle Lour, Fatimy a Santiaga de Compostela). Na přelomu července a srpna se zde každoročně koná Mladifest („Festival mladých“), který navštěvuje až 50 000 osob. Katolická církev se k pravosti zjevení dosud závazně (ústí papeže) nevyjádřila, vyskytuje se v ní pestrá paleta názorů od souhlasných, přes rezervované, až po kritické. V katolické církvi je v podobných případech praxe taková, že k jakýmkoliv zjevením nelze vydat konečné stanovisko o pravosti či nepravosti, pokud stále trvají. V roce 1984 jugoslávští biskupové zakázali jugoslávským katolickým farnostem organizovat do Međugorje poutě a tento zákaz platí dodnes. Biskup diecéze Mostar-Duvno, ve které se Međugorje nachází, Mons. Ratko Perić, má k međugorským zjevením negativní postoj. Proto byl v roce 1995 příznivci zjevení fyzicky napaden, unesen a deset hodin zadržován.

17. března 2010 oznámilo tiskové středisko Svatého stolce, že při Kongregaci pro nauku víry byla zřízena zvláštní, asi dvacetičlenná Mezinárodní vyšetřovací komise o Međugorji, jejímž předsedou je kardinál Camillo Ruini. Komise má své poznatky a závěry sdělovat Kongregaci pro nauku víry. V témže roce zde bylo organizováno setkání mládeže.

Od osmdesátých let se pro kněze nedoporučovalo zúčastňovat se poutí nebo se zájezd neměl nazývat pout', což v roce 2019 přestalo platit a kněží se jich již mohou účastnit. Nad místem a vizionáři má dozor biskup v Mostaru. Međugorje bylo, je a zatím bude pouze místo modlitby. Dokud se katolická církev závazně nevyjádří.

Dnešní kostel se začal stavět až v roce 1934, posvěcen byl 19. ledna 1969. Dnes je střediskem eucharistického a modlitebního života města. Međugorje si vysloužila titul zповědnice světa (je tam postaveno 25 zповědnic). Okolí kostela je kvůli stále se zvyšujícímu počtu poutníků neustále upravováno, největším zášabem do prostoru byla stavba vnějšího oltáře za kostelem s 5 000 místy k sezení, nazývá se Církevní amfiteátr.

© 2025 pro školní zpravodaj (pokračování příště)

Citace:

Most v Mostaru

Wikipedie, otevřená encyklopedie cz

Jméno hesla: Starý most (Mostar), odkaz: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%BD_most_\(Mostar\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%BD_most_(Mostar))

Međugorje

Wikipedie, otevřená encyklopedie cz

Jméno hesla: Medjugorie, odkaz: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Me%C4%91ugorje>

Také izolátory odlétají do teplých krajín...
(Foto JG.)